

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.

Sak nr: 11/533-2

Saksbehandler: Sverre Åril

Dir.tlf: 91768366

Dato:

12.05.2011

Utkast til ny lov om tidsparter, langtidsferieprodukter mv. - høring

Det vises til høring fra Barne- likestillings og inkluderingsdepartementet datert 1.3.2011 vedrørende utkast til ny lov om tidsparter, langtidsferieprodukter mv.

Jeg er positiv til at departementet nå tar sikte på å implementere timesharedirektivet av 2009 i norsk rett. Jeg har gjennom mitt arbeid registrert behovet for at timeshare-regelverket gis et utvidet anvendelsesområde. De fleste endringene som følger av direktivet ser i tillegg ut til å styrke forbrukernes rettigheter ved kjøp av tidsparter, langtidsferieprodukter og lignende produkter.

1. Markedsføring

Departementet har bedt om høringsinstansenes syn på behovet for en eksplisitt lovfesting av en bestemmelse som i timesharedirektivet av 2009 artikkel 3. Bestemmelsen slår fast at der næringsdrivende inviterer forbrukere til arrangement der forbrukerne vil få tilbud om å inngå en avtale som omfattes av direktivet, skal invitasjonen klart opplyse om det kommersielle formålet med arrangementet og arrangementets art.

Gode grunner taler etter min mening for å lovfeste dette prinsippet i den nye tidspartloven. Det finnes en lang rekke eksempler på at forbrukere blir lokket inn i timeshare- og langtidsferieklubbavtaler ved å bli lurt til å tro at de har vunnet i et lotteri eller lignende. En eksplisitt regulering vil være med på å klargjøre at prinsippet også særskilt gjelder for denne typen arrangementer.

2. Virkninger av bruk av angre retten

Departementet legger i utkastets opp til å videreføre en bestemmelse om at selger som har misligholdt opplysningsplikten og angrefristen forlenges som følge av dette, skal betale forsinkelsesrente på beløpet forbrukeren har innbetalt. En slik regel følger i dag av tidspartloven § 16. Jeg støtter departementet i at regelen er velbegrunnet ut fra forbrukerhensyn og at det er god grunn til å videreføre bestemmelsen i ny tidspartlov. Jeg er også enig i departementets vurdering av at en slik regel ikke syntes å komme i konflikt med direktivet, da direktivet ikke har tatt sikte på å regulere forholdet.

3. Forskuddsbetaling

3.1 Forbud mot bruk av veksel, omsetningsgjeldsbrev mv.

Regelen i dagens tidspartlovs § 12 om forbud mot bruk av veksel, omsetningsgjeldsbrev mv. er ikke foreslått videreført i utkastet til ny tidspartlov. Departementet er av den oppfatning at en slik bestemmelse trolig ikke vil stå seg mot det totalharmoniserte timesharedirektivet av 2009.

Formålet med bestemmelsen er å hindre at forbrukeren risikerer å miste mulighetene til å gjøre innsigelser gjeldende ved at det anvendes negotiable dokumenter i forbindelse med ytelse av kreditt. Næringsrivende har tidligere vist stor kreativitet for å omgå reglene som er satt for å beskytte forbrukerne på dette området. Det var i stor grad omgåelse av regelverket som skapte behov for å revidere timesharedirektivet av 1994. Gode grunner taler derfor for at et forbud mot bruk av veksel, omsetningsgjeldsbrev mv. bør opprettholdes dersom det vil kunne stå seg mot direktivet. Det kan, som departementet er inne på i høringsnotatet, argumenteres for at direktivet ikke regulerer hvordan forbrukerne skal betale den næringsdrivende, utover at det ikke kan kreves forskuddsbetaling. Da innføringen av bestemmelsen i sin tid var basert på en nordisk enighet, er det grunn til å se hen til hvordan de øvrige nordiske landene har vurdert spørsmålet ved implementeringen av 2009 direktivet.

3.2 Sikkerhetsstillelse ved tidspartsanlegg under oppføring

I høringsnotatet foreslår departementet å videreføre innholdet i dagens tidspartlov § 13 annet ledd om sikkerhetsstillelse for bolig under oppføring. Som departementet mener jeg en slik regel er godt begrunnet ut fra forbrukerhensyn og at det er gode grunner for å videreføre regelen slik den er foreslått i utkastets til ny tidspartlov § 10.

3.3 Sikkerhetsstillelse for krav som følge av at forbrukeren bruker angreretten

Det er i utkastet foreslått at man ikke viderefører en bestemmelse om at selgeren ikke kan kreve eller motta betaling før sikkerhet er stilt. En slik bestemmelse følger i dag av tidspartloven § 11 første ledd. Etter min vurdering taler imidlertid gode grunner for å ta inn en bestemmelse om at forbrukeren ikke plikter å betale noe før selgeren har stilt sikkerhet for tidspartsanlegg under oppføring. Forbrukeren vil da få en indikasjon på at betaling ikke skal skje før selger har stilt nødvendig sikkerhet. Det vises i den forbindelse til at man i Danmark tatt inn en slik bestemmelse ved implementeringen av 2009 direktivet. Bestemmelsen er tatt inn i den danske loven om forbrugeraftaler om brugsret til logi på timesharebasis, længerevarende ferieprodukter m.v § 15 annet ledd¹.

4. Direktivets ufravikelighet og anvendelse i internasjonale saker

4.1 Lovvalgsregler

Når det gjelder hvilke lovvalgsregler som kommer til anvendelse på en tvist under direktivet, legger departementet til grunn i sitt høringsnotat at norske domstoler etter omstendighetene vil se hen til Rom I-forordningen når slike konkrete saker skal løses.

¹ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135849#K7>

I motsetning til de fleste andre europeiske land har ikke Norge ratifisert og implementert reglene i Rom I-forordningen. Norsk rett på dette området er i det vesentlige ulovfestet og man har heller ikke lovfestede lovvalgsregler som får anvendelse på avtaletypene som reguleres av direktivet. Ulovfestede lovvalgsregler om norsk internasjonal privatrett tilsier ikke nødvendigvis en løsning der forbrukere ikke kan fratras rettigheter som er ufravikelige i hjemlandet, som etter Rom I artikkel 6.

Spørsmålet om lovvalg på dette området er uavklart som følge av at Norge ikke har ratifisert og implementert reglene i Rom-konvensjonene, noe som igjen skaper usikkerhet for norske forbrukere. Usikkerheten rundt denne typen spørsmål viser nok en gang behovet for å avklare rettssituasjonen på dette området. Jeg er derfor av den oppfatning at man snarest mulig bør tiltre Rom I forordningen og implementere lovvalgsreglene for forbrukerkontrakter i Norge for å avklare den uklare rettssituasjonen man i dag har på dette området.

4.2 Vernetiing

Departementet viser i høringsnotatet til at man er i tvil om behovet for å videreføre bestemmelsen som følger av dagens tidspartlov § 4 annet ledd, om at forbrukeren ikke kan vedta annet vernetiing enn de lovbestemte, med unntak av sitt alminnelige vernetiing.

Tidspartloven er ment for å sikre forbrukernes rettigheter for avtaler innenfor lovens anvendelsesområde. Forbrukere som har en tvist med en selger vil kunne vende seg til lovverket for å sette seg inn i sine rettigheter. Lovfesting av en slik bestemmelse vil kunne gi verdifull informasjon til forbrukere som i sin sak blir møtt med urimelige vernetiingsklausuler. Selv om bestemmelsen i seg selv ikke løser problemet for forbrukeren vil den kunne gi en indikasjon på at den næringsdrivende ikke står fritt til å bestemme vernetiing. En eksplisitt regulering av dette som en forbrukervernregel i den nye tidspartloven vil i tillegg kunne være rettsteknisk kunne være tjenlig når det eventuelt skal sanksjoneres mot urimelige vernetiingsklausuler jf. mfl. § 22. Etter mitt syn taler derfor gode grunner for å videreføre bestemmelsen i § 4 annet ledd i dagens tidspartlov.

5.2 Utenrettslig tvisteløsning

Artikkel 14 nr. 2 i timesharedirektivet av 2009 angir at medlemslandene skal arbeide for at det finnes utenomrettslige tvisteløsningsordninger for forbrukertvister etter direktivet.

Departementet viser i høringsnotatet til at direktivet ikke inneholder noe absolutt krav om at det skal finnes utenomrettslige tvisteløsninger for tvister etter direktivet. Det vises i denne sammenheng også til NOU 2010:11 – "Nemndsbehandling av forbrukertvister", som nå er ute på høring.

Gode forbrukerrettigheter på papiret betyr lite hvis forbrukerne er avskåret fra å nyttiggjøre seg sine rettigheter i praksis. Den overordnede målsetningen må derfor være at man legger til rette for ordninger som sikrer at forbrukere skal få rett når de har rett.

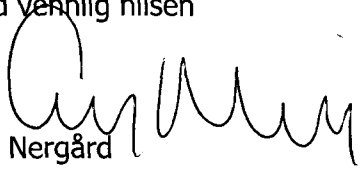
I utkastet til ny forbrukertvistlov har man lagt opp til en positiv avgrensning av hvilke saker som kan bringes inn for Forbrukerklagenemnda. Dette innebærer at forbrukere

som har tvister på områder som faller utenfor de nærmere angitte tvisteområder vil være avskåret fra å få behandlet sin sak i Forbrukerklagenemnda. På områder der det ikke er etablert egne avtalebaserte nemnder, vil forbrukeren da eventuelt måtte ta saken til domstolene/forliksrådet. En avtalebasert nemnd er trolig lite aktuelt for tvister på timesharedirektivets område, da det ikke finnes noe organisert bransje på området.

Jeg er av den oppfatning at utgangspunktet heller burde være at alle forbrukertvister skal behandles av Forbrukerklagenemnda så fremt det ikke finnes en avtalebasert nemnd på det aktuelle området. Med et slikt system ville eventuelle saker etter det nye timesharedirektivet også vært underlagt Forbrukerklagenemndas kompetanseområde.

Skulle imidlertid løsningen bli at man positivt avgrenser hvilke saker som kan bringes inn for Forbrukerklagenemnda, er det naturlig at man vurderer behovet for å legge saker etter det nye timeshare-direktivet inn under FTU eller Forbrukerklagenemnda. I vurderingen bør det legges vekt på at saksmengden ikke ser ut til å skulle bli særlig byrdefull for FTU/Forbrukerklagenemnda, at det på dette området ofte være snakk om kontrakter av betydelig økonomisk verdi for forbrukerne som rammes og at en behandlingsadgang vil kunne være avgjørende for at forbrukerne som faktisk berøres i praksis får de rettighetene de har etter loven.

Med vennlig hilsen

Gry Nergård
forbrukerombud